

Regeringsuppdraget att stödja aktörer med regionalt utvecklingsansvar i arbetet med regionala handlingsplaner för att integrera och stärka klimat- och

---

Slutredovisning för uppdraget

2021-10-18

Dnr Ä 2016-2084:05

Regeringsuppdrag att stödja aktörer med regionalt utvecklingsansvar i arbetet med regionala handlingsplaner för att integrera och stärka klimat- och miljöperspektiven i det regionala tillväxtarbetet

Beslutet att godkänna denna slutrapport har fattats av överdirektör Francisca Ramsberg, Tillväxtverket.

Handläggningen har gjorts av Fredrik Rangstedt, Naturvårdsverket och Caroline Dahlbom, Tillväxtverket..

Stockholm, 2021-10-18

Francisca Ramsberg

Caroline Dahlbom

Innehåll

1	Uppdraget.....	7
1.1	Bakgrund.....	7
1.2	Uppdragets målsättning.....	7
1.3	Målgrupp för aktiviteterna.....	8
1.4	Tillvägagångssätt.....	8
1.5	Utvärdering.....	8
2	Genomförande och resultat.....	9
2.1	Regionernas framtagande och genomförande av handlingsplanerna.....	9
2.2	Regionernas utmaningar.....	10
3	Regionernas önskemål och behov av stöd och insatser inom miljö - och klimatområdet.....	13
4	Slutsatser.....	14

1 Uppdraget

1.1 Bakgrund

Regeringsbeslut N2016/08073/RTS från 2016 (härefter "uppdraget") har uppdragit Tillväxtverket och Naturvårdsverket att, efter samråd med Energimyndigheten, stödja regionalt utvecklingsansvariga aktörer i arbetet med regionala handlingsplaner för att integrera och stärka miljö- och klimatperspektiven i det regionala tillväxtarbetet, under perioden 2017 - 2021. Tillväxtverket har haft en samordnande roll.

De regionalt utvecklingsansvariga uppdrogs samtidigt¹ att ta fram och genomföra en handlingsplan för att integrera och stärka klimat- och miljöperspektiven i det regionala tillväxtarbetet för 2017–2020. Den 1 januari 2019 övergick det regionala utvecklingsansvaret till landstingen i Blekinge, Dalarnas, Kalmar, Stockholms, Södermanlands, Värmlands och Västermanland län. För de nybildade regionerna har regeringen ändrat² uppdraget att ta fram och genomföra ovanstående handlingsplan till ett erbjudande.

Uppdragets syfte var att få ett ökat genomslag för dessa perspektiv i strategier, program och insatser inom det regionala tillväxtarbetet. Handlingsplanerna skulle redovisas till Tillväxtverket senast den 2 oktober 2017. Därefter har de regionalt utvecklingsansvariga haft möjlighet att redovisa kompletterade och uppdaterade handlingsplaner till Tillväxtverket. Resultatet av genomförandet av uppdraget har redovisats till Regeringskansliet årligen för 2017–2020. Detta dokument utgör en slutredovisning av uppdraget.

1.2 Uppdragets målsättning

Uppdragets huvudsakliga målsättning var att aktörer med regionalt utvecklingsansvar fick stöd i arbetet med att ta fram och genomföra regionala handlingsplaner för att integrera och stärka klimat- och miljöperspektiven i det regionala tillväxtarbetet.

Uppdraget innebar att:

- inom samtliga prioriteringar i den nationella strategin för hållbar tillväxt och attraktionskraft 2015–2020, bidra till att integrera och stärka klimat- och miljöperspektiven i det regionala tillväxtarbetet,
- bistå med utbildning, kunskaps- och kompetensutveckling samt erfarenhetsutbyte. I detta ingår bland annat att utveckla, samla in och tillgängliggöra metoder, arbetssätt och goda exempel, och
- göra en årlig nationell uppföljning och analys av utfallet av regionala handlingsplaner och återkoppla till aktörer på regional nivå.

¹ Regeringsbeslut N2016/08072/RTS och N2016/08077/RTS

² N2018/0580/RTS 20 december 2018

1.3 Målgrupp för aktiviteterna

Primär målgrupp för uppdraget har varit de regionalt utvecklingsansvariga (härefter "regionerna") som fått uppdrag om att ta fram och genomföra en regional handlingsplan för att integrera och stärka klimat- och miljöperspektiven i det regionala tillväxtarbetet.

Andra intressenter har varit länsstyrelserna då uppdraget åt regionerna understryker att arbetet ska ske i nära samarbete med länsstyrelserna som bland annat har ansvar för genomförandet av miljöpolitiken på regional nivå. Att utveckla samverkan med länsstyrelserna har varit en viktig utgångspunkt i arbetet.

Länsstyrelsernas regleringsbrev för 2019 innefattar också följande skrivning: "uppdraget till landstingen att ta fram och genomföra regionala handlingsplaner för att integrera och stärka klimat- och miljöperspektiven i det regionala tillväxtarbetet för perioden 2017–2020 utgör ett underlag i länsstyrelsernas arbete med regionala energi- och klimatstrategier". I regleringsbrevet för 2020 fanns skrivningen inte med.

1.4 Tillvägagångssätt

En arbetsgrupp med medarbetare från Tillväxtverket, Naturvårdsverket (härefter "arbetsgruppen") har lett aktiviteterna i uppdraget. Energimyndigheten har medverkat aktivt i uppdraget sedan start, men har sedan 2020 haft begränsad kapacitet att delta.

Fram till 2019 låg fokus i uppdraget på regionernas framtagande av handlingsplaner, arbetsgruppens analys av dessa, återkoppling till regionerna samt erfarenhetsutbyte mellan berörda aktörer. I takt med att handlingsplanerna har färdigställts har arbetsgruppens fokus alltmer flyttats från stöd till regionerna för framtagande till genomförande av handlingsplanerna.

1.5 Utvärdering

Myndigheterna har upplevt uppdraget som värdefullt men delar av genomförandet har varit utmanande. För att dra lärdom av uppdragsprocessen samt fördjupa förståelsen kring regioners behov av stöd inom miljö- och klimatområdet har Tillväxtverket, genom extern aktör (IVL), genomfört en utvärdering (bilaga 1).

2 Genomförande och resultat

2.1 Regionernas framtagande och genomförande av handlingsplanerna

Arbetsgruppens granskning av regionernas handlingsplaner har utgått ifrån regeringsuppdragsbeskrivningen till regionerna som listar fyra huvudkomponenter enligt tabell 1 nedan.

Majoriteten (19) av regionerna har under uppdragsperioden tagit fram kompletta handlingsplaner. Samtliga 21 regioner genomförde analyser för att identifiera de regionala förutsättningarna och utvecklingsbehoven för att kunna stärka klimat- och miljöperspektiven, vilket ansågs som grunden för genomförandet. För två regioner ansågs handlingsplanerna vara bristande i huvudkomponent 3 och 4.

Huvudkomponenter	Beskrivning	Utfall
1	Analys av regionala förutsättningar och utvecklingsbehov för att stärka klimat- och miljöperspektiven.	21 regioner
2	Målsättningar, aktiviteter och tidplan.	21 regioner
3	Riktade insatser inom samtliga prioriteringar i den nationella strategin för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015 – 2020.	19 regioner
4	Beskrivning av insatsernas bidrag till miljömålen.	19 regioner

Tabell 1. Huvudkomponenter i handlingsplanerna

I vilken omfattning som regionernas arbete med klimat och miljö har stärkts genom arbetet med handlingsplanerna, verkar i huvudsak bero på hur regionen tagit sig an uppdraget, vilka förutsättningar regionerna har haft att genomföra uppdraget samt vilken status som handlingsplanen haft.³

I några regioner har arbetet med handlingsplanerna prioriterats såväl politiskt som operativt samt resurser skjutits till för att ta fram handlingsplanen. I dessa fall kom uppdraget med god timing och uppdraget verkar ha haft en direkt effekt på ett stärkt miljö- och

³ IVL, 2021

klimatperspektiv i det regionala tillväxtarbetet. För fler andra regioner upplevs handlingsplanerna i huvudsak samla redan pågående eller planerade aktiviteter⁴.

I vissa regioner var framtagandeprocessen ganska ambitiös, men genomförandet inte har prioriterats. Även om det är svårt att utifrån ett nationellt perspektiv spåra någon större förflyttning i regionernas arbete som en effekt av regeringsuppdraget så har några regioner lyft fram att arbetet med handlingsplanen har haft indirekta effekter. Det handlar exempelvis om att arbetet med handlingsplanerna i flera regioner har bidragit till lärande genom att det satt i gång en dialog, analys och samverkan internt och externt rörande hur perspektiven kan stärkas inom det regionala tillväxtarbetet.⁵

Regionernas årliga rapportering till Tillväxtverket under perioden 2017–2020 visar att det upplevts ha varit ett gott samarbete under uppdraget mellan regionerna och länsstyrelsen för majoriteten av regionerna, vilket ska ha varit betydande för framtagandet av handlingsplanerna. Till viss del har det uttryckts att samarbetet mellan region och länsstyrelsen kan stärkas ytterligare, då representanter från länsstyrelserna uttryckt en önskan att vara mer involverad i arbetet och med att stärka processen med handlingsplanerna. En tydligare rollfördelning mellan region och länsstyrelse från nationell nivå har också efterlysts av några regioner.

2.2 Regionernas utmaningar

Utifrån regionernas årliga rapportering till Tillväxtverket under uppdragets genomförande, kan ett antal utmaningar identifieras. Dessa inkluderar tillgång till resurser, bemanning, strukturer samt uppdragets utformning, då regionerna samtidigt förväntades integrera hållbarhetsperspektiven i tillväxtarbetet på ett holistiskt sätt.

Att inga extra medel gavs för att arbeta med handlingsplanerna verkar också ha bidragit till en utmaning att få handlingsplanerna förankrade i det regionala tillväxt- och utvecklingsarbetet⁶. På grund av otillräckliga personella resurser kunde dessutom inte flera aktiviteter kopplade till handlingsplanerna genomföras. Strukturella brister som framgått har exempelvis innefattat att man i det regionala tillväxtarbetet förutsatt att man arbetar med hållbarhet över alla dimensioner, vilket skapade konflikter när man från nationell nivå efterfrågade specifika insatser och redovisningar inom vissa av hållbarhetsdimensionerna.

---

⁴ IVL, 2021

⁵ Ibid.

⁶ Ibid.

2.3 Tillväxtverkets och övriga myndigheters insats i uppdraget

Stödaktiviteterna som erbjudits under uppdragsperioden av de medverkande myndigheterna har huvudsakligen varit följande:

Stöd och erfarenhetsutbyte

- Löpande kontakt, bland annat på telefon och videomöten, med regionerna för att dela relevant information och ta del av de behoven av stöd som de önskar.
- Dela goda exempel på metoder och verktyg.
- Erbjudna kunskapshöjande insatser inom flera aktuella områden.

Uppföljning av regionernas genomförande av handlingsplanerna

- Analysera handlingsplanerna samt erbjuda individuella möten för att ge återkoppling.
- Stöd/samtal för att identifiera eventuella hinder i genomförandet.
- Möten med syftet att utbyta erfarenheter kring de inlämnade handlingsplanerna.

Främja samverkan mellan regioner och länsstyrelser i arbetet

- Erfarenhetsutbytesmöten med syfte att bl.a. stärka samverkan mellan länen och regionerna i tillväxtarbetet.

Omhänderta det stödbehov som regionerna formulerat i andra processer och sammanhang

- Utbildningstillfällen, bland annat i cirkulär ekonomi gemensamt med regeringsuppdraget om miljödriven näringslivsutveckling.

Utifrån tidigare redovisningar till Tillväxtverket har det framgått att stödet regionerna fått från Tillväxtverket, bidrog till en ökad förmåga i arbetet att ta fram och genomföra handlingsplanerna för 65 procent av de svarande regionerna. 70 procent angav att de var nöjda med Tillväxtverkets insats att bidra med inspiration till förändring, nätverk/mötesplats samt tillgång till stöddokument/rådgivning. 6 procent av de svarande uppgav att de inte alls var nöjda med stödet.

I framtagandet av handlingsplaner har dialogstödet med myndigheter varit mest uppskattat. Stödet har bidragit till att vägleda framtagandet av handlingsplaner och i viss mån till nationell harmonisering av handlingsplanernas struktur. I flera fall beskriver regioner hur stödet bidragit till förbättrad kvalitet och ökad konkretion. Man har sett positivt på den dialog som man haft och den feedback som getts från de statliga myndigheterna.⁷

---

⁷ IVL, 2021

Stödet i genomförandefasen, framför allt erfarenhetsutbytet med andra regioner, har varit uppskattat av en majoritet av regionerna. Värdet beskrivs som kopplad till generell kunskapsinhämtning kring hur andra regioner arbetar, nyttig information från myndigheterna om vad som är på gång samt framför allt möjligheten att bygga nätverk med kollegor i andra regioner.⁸

---

⁸ IVL, 2021

3 Regionernas önskemål och behov av stöd och insatser inom miljö - och klimatområdet

Myndigheterna konstaterar att regionerna, i sin årliga åiterrapportering och på andra sätt under uppdragets genomförande, uttrycker ett behov av stöd från statliga myndigheter för att stärka arbetet med klimat- och miljöfrågor. Bland annat genom samordning av stödinsatser i form av möjligheter till erfarenhetsutbyte och kunskapsstöd mellan regionerna, hur olika uppdrag hänger ihop, riktade utlysningar för att stärka klimat och miljöaspekter i tillväxtarbetet, samt en större helhetssyn för att på regional nivå tydliggöra önskemål och processer från den statliga nivån.

Tillväxtverkets externa utvärdering av uppdraget sammanfattar regionernas önskemål och behov av stöd kopplat till miljö och klimat till framför allt tre områden på kort respektive lång sikt:

Kunskap och lärande

På kort sikt finns behov av kontinuerlig kunskapsutveckling, lärande och erfarenhetsutbyte på kollegial nivå mellan regionerna, men också effektiv information och kommunikation mellan nationell och regional nivå. På längre sikt finns ett behov av ett brett kunskapslyft hos regionalt utvecklingsansvariga aktörer och inom samtliga sektorer i samhället:

Styrning

På kort sikt är det viktigt att Regeringskansliet såväl som statliga myndigheter inte betraktar regionerna som en enhetlig målgrupp utan uppmärksammar de olika förutsättningar som finns regionalt samt undviker överlappande uppdrag till regionerna.

På längre sikt finns ett behov av att utveckla styrningen mot samhällsutmaningar och mobilisering av bred samverkan, men också exempelvis att tydliggöra rollfördelning i det regionala utvecklingsarbetet.

Finansiering

På kort sikt ser regionerna gärna riktade utlysningar som kan bidra till att realisera regionala mål relaterat till miljö, klimat och hållbar utveckling. Utlysningar bör fokusera på vad som ska uppnås snarare än detaljerad styrning av hur det ska gå till.

På längre sikt ser regionerna ett behov av att staten möjliggör långsiktig finansiering av insatser för att lösa komplexa samhällsutmaningar regionalt snarare än kortsiktig projektfansiering.

4 Slutsatser

- En övervägande del av regionerna (19) har under uppdragsperioden tagit fram fullgoda handlingsplaner. Samtliga regioner har gjort en analys av regionala förutsättningar och utvecklingsbehov för att stärka klimat- och miljöperspektiven, vilket är en viktig del av det fortsatta arbetet och ett betydelsefullt bidrag i arbetet om hållbar regional utveckling.
- Samtliga regioner har under uppdragsperioden redovisat genomförda insatser för att integrera och stärka klimat- och miljöperspektiven i det regionala tillväxtarbetet.
- I vilken omfattning arbetet med handlingsplanerna har stärkt regionernas arbete med klimat och miljö verkar i huvudsak bero på hur regionen tagit sig an uppdraget, vilka förutsättningar regionerna har haft att genomföra uppdraget samt vilken status som handlingsplanen haft.
- För vissa regioner kom uppdraget med god timing och uppdraget verkar ha haft en direkt effekt på ett stärkt miljö- och klimatperspektiv i det regionala tillväxtarbetet. För andra regioner upplevs handlingsplanerna i huvudsak samla redan pågående eller planerade aktiviteter.
- Även om det är svårt att utifrån ett nationellt perspektiv spåra någon större förflyttning i regionernas arbete som en effekt av regeringsuppdraget så har några regioner lyft fram att arbetet med handlingsplanen har haft indirekta effekter såsom att det har bidragit till lärande genom att det satt i gång en dialog, analys och samverkan internt och externt rörande hur perspektiven kan stärkas inom det regionala tillväxtarbetet.
- Utmaningarna som regionerna framför handlar, genomgående under uppdraget, bland annat om resurser, bemanning, strukturer och om svårigheten att redovisa miljö- och klimatperspektiven specifikt, då de samtidigt förväntas integrera hållbarhetsperspektiven i tillväxtarbetet på ett holistiskt sätt.
- I framtagandet av handlingsplaner har dialogstödet med myndigheter varit mest uppskattat. Stödet har bidragit till att vägleda framtagandet av handlingsplaner och i viss mån till nationell harmonisering av handlingsplanernas struktur. I flera fall beskriver regioner hur stödet bidragit till förbättrad kvalitet och ökad konkretion. Stödet i genomförandefasen, framför allt erfarenhetsutbytet med andra regioner, har varit uppskattat av en majoritet av regionerna.

- En nära samverkan mellan Länsstyrelserna och regionerna är av helt avgörande betydelse för det regionala miljö- och klimatarbetet.
- Som en del i en bredare ambition att utveckla samverkan, relationer och samordning mellan Tillväxtverket, Naturvårdsverket och Energimyndigheten upplevs uppdraget ha bidragit positivt.
- Tillväxtverkets externa utvärdering av uppdraget visar regionernas önskemål och behov av stöd kopplat till miljö och klimat till framför Kunskap och lärande; Styrning samt Finansiering. Detta ligger väl i linje med Tillväxtverkets uppfattning av behoven. Tillväxtverket tar med sig utvärderingens slutsatser i det pågående arbetet såväl som i diskussioner om det kommande arbetet inom området.

Följande handlingar har undertecknats den 28 oktober 2021

Ä 2016-2084_09 Slutredovisning 2021
884048_1_0.DOCX
(79703 byte)
SHA-512: cf5a62f4c67d4791a44ea5f8961414e8eeee2
7bbefcd2cb28990d13501729bede9c09c8b81fe3060c77
ae132e6bc74e865e458436e7374a6fc087ad720d1bb97

Handlingarna är undertecknade av

2021-10-28 11:37:48 (CET)

Francisca Ramsberg

francisca.ramsberg@tillvaxtverket.se
Undertecknat med e-legitimation (BankID)

Undertecknandet intygas av Assently

Ä 2016 2084 Slutredovisning 2021

Verifiera äktheten och integriteten av detta kvitto genom att skanna QR-koden till vänster.

Du kan också göra det genom att besöka <https://app.assently.com/case/verify>

SHA-512:

a6d9025c70101ba27a953aef21335753623af5a5c6ed1c11221370f6395fe7e9d27d1cfb6fc18f253df16233cd784ca250a6925a29412dde57d4646e025cebe6

Om detta kvitto

Dokumentet är elektroniskt undertecknat genom e-signeringsplattformen Assently i enlighet med eIDAS, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014. En elektronisk underskrift får inte förvägras rättslig verkan eller giltighet som bevis vid rättsliga förfaranden enbart på grund av att underskriften har elektronisk form eller inte uppfyller kraven för kvalificerade elektroniska underskrifter. En kvalificerad elektronisk underskrift ska ha motsvarande rättsliga verkan som en handskreven underskrift. Assently tillhandahålls av Assently AB, org. nr. 556828-8442, Holiändargatan 20, 111 60 Stockholm, Sverige.